

Świat w powiększeniu Mali detektywi

5 - 6 lat

PRZEDSZKOLE

65 min

20 osób

Zajęcia, które przeprowadzimy dzisiaj, na nowo zdefiniują pojęcie ciekawości w grupie. Wykorzystanie **mikroskopu cyfrowego** to nie tylko techniczna nowinka, ale przede wszystkim potężne narzędzie edukacyjne łączące naukę z zabawą. Dzięki pracy z **urządzeniem powiększającym** dzieci poznają podstawy **obserwacji mikroskopowej**, ucząc się jednocześnie **krytycznego myślenia** i uważnego przyglądania się otaczającej je rzeczywistości. Podczas **obserwacji w powiększeniu**, dzieci odkryją, że przedmioty codziennego użytku mają swoją niezwykłą **strukturę i fascynujące detale**, których nie sposób dostrzec **gołym okiem**. Nic tak nie motywuje do nauki jak prawdziwe odkrycia dokonywane tu i teraz, podczas samodzielnego poznawania świata w **obrazie mikroskopowym**. Dzieci, niczym mali odkrywcy przekonają się, że rzeczy znajdujące się tuż obok nich skrywają drugi, tajemniczy świat — świat widoczny dopiero w **dużym powiększeniu**. Zwykła nitka czy włos mogą wyglądać jak gruba lina, a powierzchnia palca zamieni się w niezwykły, skomplikowany labirynt. Przygotujmy się więc na obserwowanie rzeczy, które dobrze znacie, lecz w **powiększeniu** okażą się zupełnie inne, niż się wydaje. Czy jesteście gotowi na wprawę do świata, którego **nie widać gołym okiem**?

Scenariusz: Stowarzyszenie Robisz.to
Główne autorki: Żanetta Gugala oraz Anna Pobłocka

Czego uczą zajęcia:

Kształtowane kompetencje kluczowe:

Kompetencje poznawcze i naukowe: dzieci rozwijają myślenie przyczynowo - skutkowe. Potrafią zrozumieć relację między obserwowanym przedmiotem a jego powiększonym obrazem na ekranie. Wyostrzają spostrzegawczość poprzez trening oko - mózg w wychwytywaniu detali, różnic w kolorach, fakturach i kształtach. Wprowadzane są w świat metodologii naukowej; poprzez schemat: pytania, obserwacja, wniosek.

Kompetencje językowe i komunikacyjne: dzieci wzbogacają słownictwo poprzez poznanie nowych pojęć: mikroskop, powiększenie, soczewka, linie papilarne, struktura, określeń opisujących tekstury obserwowanych obiektów: chropowaty, gładki, błyszczący. Formułują krótkie, precyzyjne opisy w formie wypowiedzi tego co widzą na ekranie.

Kompetencje fizyczne i motoryczne: dzieci rozwijają koordynację wzrokowo - ruchową podczas manipulowania przedmiotem pod obiektywem mikroskopu ("trafianie" w pole widzenia obiektywu). Rozwijają małą motorykę poprzez chwytywanie małych obiektów (pęsetą lub palcami), co jest doskonałym ćwiczeniem przed nauką pisania.

Kompetencje społeczne i emocjonalne: dzieci trenują cierpliwość i uważność: czekają na swoją kolej przy mikroskopie oraz ćwiczą skupienie wzroku na statycznym obrazie. Występując w roli "badacza - detektywa" wzmocniają swoje poczucie sprawczości i pewności siebie. Przeżywają "efekt zachwyty" podczas współpracy i dzielenia się odkryciami z rówieśnikami.

Kompetencje cyfrowe: dzieci oswajają się z technologią: rozumieją, że urządzenia cyfrowe (mikroskop, kamera, ekran) mogą służyć nie tylko do biernego oglądania bajek, zdjęć, ale mogą służyć do nauki i odkrywania świata.

Jakie umiejętności rozwijają zajęcia:

- **fizyczne:** doskonalenie umiejętności chwytu pęsetowego oraz koordynacja wzrokowo - ruchowa podczas manipulowania drobnymi obiektami pod obiektywem; dostosowanie siły i kierunku ruchu ręki, aby utrzymać obiekt w polu widzenia przyrządu;
- **emocjonalne:** budowanie poczucia sprawczości i wiary we własne możliwości poprzez wykonanie prostego doświadczenia badawczego; radzenie sobie z emocjami podczas ekscytacji towarzyszącej odkrywaniu "niewidzialnego" świata;
- **społeczne:** respektowanie zasad: nauka umiejętności bezpiecznego i uważnego korzystania ze wspólnego, delikatnego sprzętu; umiejętność komunikacji w grupie poprzez dzielenie się swoimi odkryciami, uwagami z rówieśnikami, przeżywanie radości z efektów pracy;
- **poznawcze:** nabywanie umiejętności formułowania prostych wniosków na podstawie przeprowadzonej obserwacji;
- **matematyczne:** zdobywanie i ćwiczenie umiejętności porównywania wielkości (skalowanie, małe - powiększone), klasyfikowanie obiektów (zbiory) według dostrzeżonych cech (szorstkie, krystaliczne, gładkie, błyszczące).

Cele operacyjne:

Dziecko:

- posługuje się chwytem pęsetkowym podczas umieszczania drobnych obiektów pod soczewką mikroskopu;
- potrafi bezpiecznie korzystać ze sprzętu elektronicznego koordynując ruchy ręki z tym co widzi na ekranie;
- czerpie radość z odkrywania nieznanych dotąd cech obserwowanych przedmiotów;
- współpracuje z rówieśnikami dzieląc się spostrzeżeniami na temat wyświetlanego obrazu;
- rozróżnia pojęcia: małe, duże, powiększone, skala;
- opisuje wygląd przedmiotów w powiększeniu używając przymiotników: gładki, chropowaty, wzorzysty, krystalowy.

Podstawa programowa:

- Fizyczny obszar rozwoju dziecka:** I 4, I 5, I 7, I 8
Emocjonalny obszar rozwoju dziecka: II 1, II 2, II 4, II 6
Spółeczny obszar rozwoju dziecka: III 1, III 4, III 6, III 7, III 9
Poznawczy obszar rozwoju dziecka: IV 2, IV 3, IV 7, IV 12, IV 19

Przygotowanie i przebieg zajęć

Przed zajęciami należy przygotować następujące narzędzia oraz inne środki dydaktyczne:

- mikroskop cyfrowy
- monitor (telewizor) lub rzutnik z tablicą
- taca z przedmiotami do obserwacji (odrobina cukru, soli, liść, włosy, kawałek bawełnianego materiału, rzep pasmanteryjny, skorupka jaja, kawałek kory drzewnej lub suszonego mchu, gąbka do naczyń, szczoteczka do zębów, brokat)
- kilka długich sznurków
- cicha muzyka według uznania nauczyciela_ki
- białe kartki z bloku technicznego w formacie A4 (po jednej dla każdego dziecka)
- pędzelki (po jednym dla każdego dziecka)
- rozwodniona farba akwarelowa

Przygotowanie do zajęć:

- mikroskop cyfrowy
- monitor (telewizor) lub rzutnik z tablicą
- taca z przedmiotami do obserwacji

Nazwa działania

40 min

Narzędzia i materiały

mikroskop cyfrowy, monitor (telewizor) rzutnik z tablicą, taca z przedmiotami do obserwacji

Metody i formy pracy

czynna, oglądowa, burza mózgów, słowna, aktywizująca z elementami STEAM, praca indywidualna, praca z całą grupą

ROBISZ.TO

Dzieci siedzą w kręgu, a nauczyciel_ka stawia po środku stolik ze stojącym na nim **mikroskopem cyfrowym** i tacą z przygotowanymi przedmiotami do obserwacji i mówi:

„Drogie dzieci, dzisiaj nie będziemy zwykłymi przedszkolakami, ale **super-detektywami!** Mam tutaj dla was przygotowane magiczne urządzenie, które widzi rzeczy, których bezpośrednio nie dostrzegają nasze oczy.”

Następnie prezentuje w prosty i zrozumiały sposób **budowę i działanie mikroskopu cyfrowego**. Pokazuje dzieciom „**czarodziejskie oko**” – **obiektyw** urządzenia z **diodami doświetlającymi**. Zaznacza, że jest to bardzo ważny **element mikroskopu**, którego nie należy dotykać palcami, aby oglądany obraz nie był „zamglony”. Pokazuje również **pokrętło regulacji ostrości**, którym będziemy ustawiać **ostrość oglądanego przedmiotu**. Kolejnym ważnym elementem mikroskopu jest **ekran**, na którym przy odpowiednim ustawieniu ostrości zobaczymy wyraźny i powiększony obraz obserwowanego pod **mikroskopem** przedmiotu.

Dla ułatwienia, aby wszyscy mogli oglądać jednocześnie, nauczyciel_ka podłącza specjalnym **kablem mikroskop cyfrowy z laptopem** lub bezpośrednio z **monitorem (telewizorem)**.

Nauczyciel_ka ustawia mikroskop tak, aby obraz był widoczny na telewizorze lub rzutniku z tablicą. Wybiera jedno z dzieci i prosi, aby podłożyło swój palec pod obiektyw mikroskopu. Pokrętłem ostrości wraz z dzieckiem reguluje wyrazistość obrazu, a pozostałe dzieci z zaciekawieniem obserwują linie papilarne, które w powiększeniu (skali powiększającej) przypominają labirynt. Nauczyciel_ka zachęca, by pod jej nadzorem pozostałe dzieci powtórzyły eksperyment. Dodatkową atrakcją jest możliwość wykonania **pamiątkowego zdjęcia** oglądanego pod **mikroskopem**.

Po tak ciekawym i zachęcającym wstępie nauczyciel_ka proponuje, aby obejrzeć następane przygotowane przez nią **obiekty do obserwacji**. Dzieci oglądając pod **mikroskopem** odrobinę **cukru lub soli**, ze zdumieniem odkrywają, że wyglądają one jak prawdziwe **diamenty – kryształy**. Przyglądając się kolejno **liściowi w powiększeniu**, dostrzegają jego **chropowatość oraz strukturę żył**. Obserwując zaś różnego koloru **włosy**, zauważają, że w powiększeniu przypominają **grubą linię**.

Następnym obserwowanym przedmiotem jest kawałek **bawełnianego materiału**. Dzieci ze zdziwieniem stwierdzają, że **tkaniny**, z których zrobione są ubrania, to tak naprawdę **plecionka z wielu nitok**. Oglądając pod **mikroskopem rzep pasmanteryjny**, dzieci dostrzegają dziesiątki małych „**haczyków**” i **pętelek**, które łapią się nawzajem, co świetnie tłumaczy, dlaczego **rzep** tak mocno trzyma.

Po takich emocjach przychodzi czas na **obserwację przedmiotów codziennego użytku**: gąbka do naczyń, która w powiększeniu wygląda jak ogromna **dziura w jaskini**; zaś **włosie szczoteczki do zębów** pod mikroskopem przypomina **las grubych plastikowych rur**. Niemalą atrakcją jest także **obserwacja skorupki jajka** oraz kawałka **kory drzewnej** lub **suszonego mchu**. Pierwsze przypomina **spękaną ziemię na pustyni**, drugie zaś **egzotyczną dżunglę lub miniaturowy las**.

Na zakończenie detektywistycznych obserwacji dzieci oglądają w powiększeniu rozsypany pod obiektywem mikroskopu kolorowy brokat. Wygląda on niesamowicie – każda drobinka to **lśniące kolorowe lustro**.

Po zakończeniu przygody z mikroskopem nauczyciel_ka, zachęcając dzieci do swobodnych wypowiedzi i formułowania wniosków, zadaje kilka pytań naprowadzających:

- Czy to, co widzieliście na ekranie, wyglądało tak samo jak to, co oglądaliście gołym okiem?

- Czy nasze ręce, nawet gdy wydają się czyste, wyglądają tak samo pod mikroskopem?
- Co was najbardziej zdziwiło?

Po tych pytaniach wywiązuje się krótka dyskusja (burza mózgów), z której dzieci tworzą swoje „dziecięce mądrości”.

Zabawa ruchowa

15 min

Narzędzia i materiały

kilka długich sznurków, cicha muzyka według uznania nauczyciela_ki

Metody i formy pracy

naśladowcza, zadaniowa, kreatywna, praca z całą grupą

Po tak skupionych zajęciach badawczych nauczyciel_ka proponuje, dla rozluźnienia, dwie krótkie zabawy ruchowe, które nawiązują do wcześniej obserwowanych struktur **w powiększeniu pod mikroskopem**.

Zabawa ruchowa – „Labirynt linii papilarnych”

Nauczyciel_ka rozkłada na podłodze kilka długich sznurków, układając z nich zakręcone wzory przypominające **linie papilarne** znajdujące się na palcach.

Zadaniem dzieci jest przejście wyznaczonej trasy **stopa za stopą** po sznurku (jak po linii równoważnej) tak, aby nie zejść z wyznaczonej ścieżki.

Ćwiczenie rozwija koncentrację, koordynację ruchową oraz poczucie równowagi, jednocześnie nawiązując do wzorów linii papilarnych, które dzieci obserwowały wcześniej w powiększeniu mikroskopowym.

Zabawa ruchowa – „Haczyki i pętelki”

Nawiązując do mechanizmu działania rzepa, nauczyciel_ka dzieli dzieci na dwie grupy: „**haczyki**” i „**pętelki**”. Dzieci swobodnie poruszają się po sali w rytm **muzyki**. Gdy muzyka cichnie, każdy „**haczyk**” musi odnaleźć swoją „**pętelkę**” i złapać ją za rękę. Zabawę można powtórzyć kilkakrotnie, zamieniając role, dzięki czemu każde dziecko ma możliwość doświadczenia obu funkcji. Po zakończeniu zabawy nauczyciel_ka wyjaśnia:

– Właśnie tak działa rzep w waszych butach i kurtkach – haczyki zaczepiają się o pętelki, dlatego zapięcie trzyma się tak mocno.

Po krótkiej aktywności ruchowej dzieci siadają swobodnie na podłodze, a nauczyciel_ka proponuje, aby dla utrwalenia zdobytej wiedzy, powtórzyć krótką rymowaną edukacyjną.

Dzieci powtarzają jej słowa, wykonując gesty opisane w nawiasach.

Małe oczko, wielka sprawa

(dzieci składają palce w kółeczko przy oku)

Z mikroskopem jest zabawa

(dzieci radośnie machają rękami)

To, co całkiem małe było

(dzieci pokazują palcami coś bardzo małego)

Na ekranie duże się zjawilo!

(dzieci szeroko rozkładają ręce, pokazując ekran)

Nitka, rzep i linie na dłoni

(dzieci poruszają paluszkami na dłoni)

Żaden sekret się nie schroni

(dzieci robią groźną minę i kręcą głową)

Dziś nauka to przygoda

(dzieci maszerują w miejscu)

Na nudę nam czasu szkoda!

(dzieci wyciągają ręce przed siebie i machają na pożegnanie)

„Kochani **super-detektywi!** Nasza dzisiejsza wyprawa do krainy mikro-skarbów dobiegła końca. Bardzo wam dziękuję za to, że z taką uwagą, ciekawością i zaangażowaniem zagłębialiście przez nasze magiczne oko mikroskopu.

Byliście niezwykle spostrzegawczy! Dzięki waszej pomocy odkryliśmy, że nawet najmniejsze rzeczy mogą skrywać wielkie tajemnice.

Do zobaczenia na kolejnej naukowej wyprawie!”

Praca plastyczna

10 min

Narzędzia i materiały

białe kartki z bloku technicznego w formacie A4 (po jednej dla każdego dziecka), pędzelki (po jednym dla każdego dziecka), rozwodniona farba akwarelowa, kredki świecowe

Metody i formy pracy

czynna, praca indywidualna

“KOLOROWA PAJĘCZYNA” - STRUKTURA TKANIN

Nauczyciel_ka zaprasza dzieci do stolików, na których znajdują się kartki z bloku technicznego w formacie A4, kredki świecowe, pędzelki oraz rozwodniona farba akwarelowa.

ROBISZ.TO

Dzieci za pomocą kredek świecowych **rysują gęstą sieć kresek pionowych i poziomych naśladując splot nitki**. Następnie biorą pędzelek i zamalowują całą kartkę rozwodnioną farbą. Kredka świecowa “odpycha” farbę **tworząc efekt świecącej siatki**.

Ta technika utrwala dzieciom sploty ubrań, które wcześniej oglądały przez mikroskop. Po zakończonej pracy nauczyciel_ka zaprasza dzieci do wspólnego sprzątnięcia stolików i odkładania swoich kolorowych pajęczyn na wyznaczone miejsce.